

MERAL AKŞENER'İN SİYASİ ANLAMINI VE İYİ PARTİ

HAZAL DURAN

MERAL AKŞENER'İN SİYASİ ANLAMINI VE İYİ PARTİ

HAZAL DURAN

KATKIDA BULUNAN: AHMET BAYKAL

COPYRIGHT © 2017

Bu yayının tüm hakları SETA Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı'na aittir. SETA'nın izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama, vd.) yollarla basımı, yayını, çoğaltılması veya dağıtımını yapılamaz. Kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

Uygulama: Hasan Suat Olgun
Baskı: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş., İstanbul

SETA | SİYASET, EKONOMİ VE TOPLUM ARAŞTIRMALARI VAKFI

Nenehatun Cd. No: 66 GOP Çankaya 06700 Ankara TÜRKİYE
Tel: +90 312 551 21 00 | Faks: +90 312 551 21 90
www.setav.org | info@setav.org | @setavakfi

SETA | İstanbul

Defterdar Mh. Savaklar Cd. Ayvansaray Kavşağı No: 41-43
Eyüp İstanbul TÜRKİYE
Tel: +90 212 395 11 00 | Faks: +90 212 395 11 11

SETA | Washington D.C.

1025 Connecticut Avenue, N.W., Suite 1106
Washington D.C., 20036 USA
Tel: 202-223-9885 | Faks: 202-223-6099
www.setadc.org | info@setadc.org | @setadc

SETA | Kahire

21 Fahmi Street Bab al Luq Abdeen Flat No: 19 Cairo EGYPT
Tel: 00202 279 56866 | 00202 279 56985 | @setakahire

İÇİNDEKİLER

ÖZET	7
GİRİŞ	8
DYP'DEN YENİLİKÇİLER HAREKETİNE, MHP'DEN İYİ PARTİ'YE MERAL AKŞENER	10
Akşener'in Siyasete Girişi	10
Basını Tehdit İddiaları: "Çiller Fanatiği Gençleri Zor Tutuyoruz"	11
Susurluk Skandalının Ardından Yeni İçişleri Bakanı: Meral Akşener	12
Emniyet'te Tasfiyeler Dönemi	12
28 Şubat Döneminin İçişleri Bakanı Meral Akşener: Algı ve Gerçeklik	13
"Türk Watergate'i": Orduda Dinleme Skandalı	14
Akşener'in DYP'den Ayrılışı ve Yenilikçiler Hareketine Katılması	15
Akşener'in MHP Dönemi (2001-2016)	16
MHP'DE PARTİ İÇİ MUHALEFETİN ORTAYA ÇIKIŞI VE İYİ PARTİ'NİN KURULUŞ SÜRECİ	17
MHP'de Parti İçi Muhalefetin Mobilizasyonu	17
Kurultay Krizi ve Hukuki Süreç	17
17- 25 Aralık'tan 15 Temmuz Darbe Girişimine Akşener	19
İYİ Parti'de Söylem ve Kimliğin İnşasına Doğru	20
Kısa ve Uzun Vadede İYİ Parti	23
SONUÇ	26

YAZAR HAKKINDA

Hazal Duran

TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden 2012 yılında mezun oldu. İstanbul Şehir Üniversitesi Modern Türkiye Çalışmaları Programı'nda yüksek lisans öğrenimini tamamladı. Doktora eğitimine Bilkent Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü'nde devam etmektedir. SETA Ankara Siyaset Araştırmaları Direktörlüğü'nde araştırma asistanı olarak görev yapmaktadır.

ÖZET

Bu analizde Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) içerisindeki muhalif grubun öncülüğü ve Meral Akşener liderliğinde ortaya çıkan İYİ Parti'nin kuruluş süreci değerlendirilmektedir. Analizin giriş bölümünde Türkiye siyasi tarihinde ana akım partilerden bölünerek kurulan siyasi partiler ve bu partilerin kurulmasına etki eden faktörler ele alınacak, bu kapsamda İYİ Parti'nin konumuna değinilecektir. Partinin Genel Başkanı Meral Akşener'in siyasi hayatının merkezde olduğu ilk bölümde Doğru Yol Partisi'nden (DYP) Yenilikçiler hareketine, oradan MHP'ye ve yeni partiye uzanan süreç incelenecektir. Bu değerlendirme İYİ Parti'nin liderlik kadrosunun siyasi anlayışını analiz etmek açısından önem taşımaktadır. Analizin ikinci bölümünde MHP içerisindeki muhalefetin ortaya çıkışı ve yeni partinin kuruluş süreci ele alınacaktır. Çalışmanın üçüncü bölümünde ise partinin gelecek projeksiyonuna odaklanılacak, bu kapsamda partinin kısa ve uzun vadede Türk siyasi hayatına muhtemel etkilerine yoğunlaşılacaktır. Bu değerlendirmenin 2019 seçimlerine giden süreçte İYİ Parti'nin siyasetteki muhtemel etkisinin anlaşılması ve bu doğrultuda yapılan tartışmalara katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

Bu analizde MHP içerisindeki muhalif grubun öncülüğü ve Meral Akşener liderliğinde ortaya çıkan İYİ Parti'nin kuruluş süreci değerlendirilmektedir.

GİRİŞ

Türk siyasal hayatı ana partilerden bölünerek ortaya çıkan ancak başarılı olamayan parti örnekleriyle doludur. Bunların en bilinenlerinin başında MHP'den ayrılan Muhsin Yazıcıoğlu'nun önderliğinde kurulan Büyük Birlik Partisi (BBP), Demokratik Sol Parti'nin (DSP) bölünmesiyle ortaya çıkan Yeni Türkiye Partisi (YTB), Adalet ve Kalkınma Partisi'ni (AK Parti) bırakan Abdullatif Şener'in kurduğu Türkiye Partisi (TP) ve Cumhuriyet Halk Partisi'nden (CHP) kopan Emine Ülker Tarhan liderliğiyle oluşturulan Anadolu Partisi (ANA Parti) gelmektedir.¹ Ana partiden ayrılanlar tarafından kurulan yeni partilerden sadece birisi önemli ölçüde seçmen desteği almış ve tek başına iktidara gelmiştir. Bu, 1946'da CHP'den ayrılan Demokrat Parti'dir (DP).

Siyaset bilimi literatüründe “splinter party” olarak adlandırılan ana partiden ayrılarak kurulan partilerin oluşumunda etkili olan faktörlerin başında ideolojik ayrışma, partinin liderlik kadrosu ile girilen mücadele sonucunda başarısız olma ve sistemde yeni bir partiye yönelik duyulan ihtiyaç gelmektedir.² Bunun yanı sıra özellikle ABD örneğinde görüldüğü gibi coğrafi etkenler nedeniyle de parti bölünmeleri gerçekleşebilmekte, bölünerek kurulan partiler ülkenin farklı kesimlerinde faaliyetlerini sürdürebilmektedir.³

1. “Kopan Parti Yaşamıyor!”, *Türkiye*, 8 Kasım 2014.

2. Caroline Close, “Rethinking Intra-Party Cohesion: Towards a Conceptual and Analytical Framework”, ECPR Çalıştay Bildirisi, Nottingham, 25-30 Nisan 2017, s. 11-12.

3. Julia Azari, “When Political Parties Splinter”, *FiveThirtyEight*, <https://fivethirtyeight.com/features/when-political-parties-splinter/>, (Erişim tarihi: 21 Eylül 2017).

Tablo 1’de görüldüğü gibi Türkiye siyasi hayatında bölünerek kurulmuş partiler girdikleri ilk seçimlerde ayrıldıkları ana partilere kıyasla çok daha düşük bir oy oranı elde etmiştir. Bu durumun istisnası Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi’nden (CKMP) ayrılanların kurduğu Millet Partisi’dir (MP). Ayrıca 1946’da CHP’den ayrılan bir grup tarafından kurulan DP “açık oy-gizli sayım” ilkesinin uygulandığı ve dolayısıyla meşruluğu tartışmalı 1946 seçimlerinde CHP karşısında başarısız olsa da 1950 seçimlerinde tek başına iktidara gelmiştir. Bu durum partiyi başarılı örnekler arasına koymaktadır. Bölünerek kurulan partilerin önemli bir kısmının seçimlerde başarı gösterememelerinde etkili faktörlerin başında uzun ömürlü olamamaları gelmektedir. Seçimde karşılık bulan ve uzun ömürlü olan birkaç örnek hariç bu partilerin büyük bir bölümü birkaç yıl içinde dağılmaktadır. Bunun yanı sıra bu partilerin kurulduktan sonra kendi aralarında tekrar bir siyasi ayrışma yaşamaları söz konusu partilerde tekrar bölünmelere yol açmaktadır. Örneğin CHP’den ayrılarak kurulan DP’nin içerisinde kopanlar zaman içerisinde MP, Türkiye Köylü Partisi (TKP) ve Hürriyet Partisi’ni (HP) oluşturmuşlardır.

Türkiye’de ana partilerden bölünerek meydana gelen partiler ya eski bir parti teşkilatı altında yeni bir isimle yeniden teşkilatlanmış ya da yeni bir teşkilat yapısı oluşturarak kurulmuşlardır. Yeni partilerin oluşumlarında belirleyici olan ana unsur parti içerisindeki muhalif kanat ile parti liderini destekleyen grup arasındaki mücadelenin seyridir. Bu mücadele zamanla uzlaşıya evrilebileceği gibi çatışma durumunun büyümesiyle ve lider ya da muhalif kanadın partiden ayrılmasıyla sonuçlanabilir. Zaman, maliyet ve muhalif kanadın siyaseten bir karşılığının olup olmaması gibi durumlar da bu sürecin gidişatını belirlemektedir. Özellikle muhalif kanadın parti liderini destekleyen grubu alt edemediği durumlarda partiden ayrılarak yeni

TABLO 1. TÜRKİYE'DE ANA PARTİLER VE BÖLÜNEREK KURULAN PARTİLERİN İLK SEÇİMLERİ (1946-2017)⁴

Ana Parti	Bölünerek Kurulan Parti	Beraber Girilen İlk Seçimler	Oy Oranı (Yüzde)		Sandalye Sayısı	
			Ana Parti	Bölünerek Kurulan Parti	Ana Parti	Bölünerek Kurulan Parti
CHP	DP	1946	-	-	397	61
DP	MP	1950	55,2	4,6	416	1
DP	TKP	1954	58,4	0,6	503	0
DP	HP	1957	48,6	3,5	424	4
CKMP	MP (2)	1965	2,2	6,3	11	31
CHP	GP	1969	27,4	6,6	143	15
CHP	CP	1973	33,3	5,3	185	13
AP	DKP	1973	29,8	11,9	149	45
SHP	HEP	1991	24,8	-	88	18
ANAP	YeniP	1995	19,6	0,1	132	0
SHP	SBP	1991	20,8	-	88	-
SHP	YDH	1995	10,7	0,5	49	0
MHP	BBP	1995	8,2	-	0	8
DYP	DTP	1999	12,0	0,6	85	0
DSP	DEPAR	1999	22,2	0,1	136	0
DSP	YTP	2002	1,2	1,2	0	0
SP	HAS Parti	2011	1,25	0,76	0	0
AK Parti	TP	2011	49,8	-	327	-
CHP	ANA Parti	2015	24,8	0,06	131	0
MHP	İYİ Parti	2017				

bir parti kurma sürecine girdiği görülmektedir. 2015 yılının sonlarında MHP içerisinde başlayan parti içi iktidar mücadelesinin akabinde İYİ Parti'nin kurulması bu duruma örnek teşkil etmektedir.

7 Haziran 2015 seçimlerinden sonra MHP içerisinde yaşanan çatışmalar ve uzun süren ku-

4. Tabloyla ilgili bkz. Özhan Demirkol, "Why Do Political Parties Split?: Understanding Party Splits and Formation of Splinter Parties in Turkey", (Basılmamış Doktora Tezi, Bilkent Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü, Ankara: 2014). İlgili çalışmadaki tabloya 2010 yılında SP'den ayrılan bir ekibin öncülüğünde kurulan HAS Parti, 2015 yılında CHP'den ayrılan Emine Ülker Tarhan'ın kurduğu Anadolu Partisi ve son olarak İYİ Parti eklenmiştir.

rultay süreçleri sonucunda Meral Akşener önderliğinde kurulan İYİ Parti Türkiye'de bölünerek kurulan partilerin son örneğidir. Parti içerisindeki muhalif ekibin Genel Başkan Devlet Bahçeli ile girdikleri mücadele sonucunda başarısız olmaları İYİ Parti'nin kuruluşu ile sonuçlanmıştır. 25 Ekim'de ismi, tüzüğü, programı ve amblemi açıklanan partinin Türk siyasetine etki edip edemeyeceğinin anlaşılması için mevcut siyasi konjonktürde bölünerek kurulan partilerin herhangi bir karşılığının olup olmayacağını iyi analiz etmek gerekmektedir.

2002 yılından itibaren Türkiye’de bölünerek kurulan parti sayısında ciddi bir azalma görülmesi bu durumun anlaşılması için önemli bir veri sunmaktadır. Zira bu azalışın nedeni olarak seçmenlerin belirli partilere yönelik konsolidasyonu gösterilmektedir. Seçimlere katılım oranlarının artışı da göz önüne alındığında⁵ seçmenlerin ilgili partilerde konsolide olduğu varsayımı daha da güçlenmektedir. Bu varsayımı güçlendiren bir diğer etken ise son dört genel seçimde partilerin aldıkları oy oranlarının belirli bir aralıkta sabitlenmiş olmasıdır. Bu veriler ışığında yeni kurulan/kurulacak partilerin kitleselleşme ve oy alma ihtimalinin düşük olduğunu söylemek mümkündür. Bu durumun İYİ Parti için de geçerliliğini koruduğu akılda bulundurulmalıdır.

Yeni oluşumun kendisini MHP içerisinde bölünerek kurulan bir partiden ziyade yeni bir parti olarak sunma çabasının da bu durumla ilintili olduğu düşünülmektedir. Örneğin Akşener ve Özdağ gibi partinin önde gelen isimleri kendilerini milliyetçi olarak tanımlarken partinin tüm kesimleri kucaklayacak yeni bir anlayışa sahip olacağını iddia etmektedir. Partinin bu iddiası ve tercihi siyaset bilimi literatüründe toplayıcı parti (*catch-all party*) olarak adlandırılan ve bölünerek kurulan partilerin birçoğunun tercih ettiği bir oluşum yönteminin öne çıktığını göstermektedir. Bu şekilde oluşan partilerin başlıca özellikleri belirgin bir ideolojinin bulunmaması, hem yönetim hem de seçmenler nezdinde geniş bir tabanı hedeflemesi ve üst liderlik kadrosunun çok fazla ön planda bulunmasıdır.⁶ Bu sebeple bu tarz partilerde belirli bir ideoloji değil pragmatizm hakim olan ana unsurdur. Pragmatik söylemin daha çok parti lideri tarafından üretilmesi kendisini ayrıcalıklı bir konuma oturtmaktadır. Bu sebeple İYİ Parti’nin doğru değerlendirilmesi için Meral Akşener’in geçmişten günümüze gelen siyasi anlayışını kapsamlı bir şekilde analiz etmek önemlidir.

Bölünerek kurulan partilerin önündeki en büyük handikaplardan biri ekseriyetle kendilerine yeni bir kimlik oluşturmada başarısız olmalarıdır.

Bölünerek kurulan partilerin önündeki en büyük handikaplardan bir diğeri ekseriyetle kendilerine yeni bir kimlik oluşturmada başarısız olmalarıdır. Ana parti seçmeninden oy almak için aynı söylemi devam ettirmek ile yeni bir ideolojik çizgi edinme kaygısı arasındaki denge nin ne şekilde gözetileceği bu noktada önemlidir. Akşener’in partisinin MHP ile arasında fark yaratacak bir çizgiye gelememesi durumunda parti yeni bir kimlik inşa etme konusunda başarılı olamayabilir.

5. Özellikle 1960’lı ve 70’li yıllarda genel seçimlere katılım oranlarının yaklaşık yüzde 70 civarında seyretmesi bu tespiti anlamlı kılmaktadır. 2000’li yıllar ile beraber Türkiye’de genel seçimlere katılım oranlarının yüzde 83-87 bandında seyrettiği görülmektedir. Bu durum seçimlere katılım oranlarının bölünerek kurulan partilerin seçim başarıları üzerinde etkili bir değişken olabileceğini ortaya koymaktadır.

DYP’DEN YENİLİKÇİLER HAREKETİNE, MHP’DEN İYİ PARTİ’YE MERAL AKŞENER

Akşener’in Siyasete Girişi

Türkiye siyasi hayatında Meral Akşener ismi ilk defa 27 Mart 1994 yerel seçimleri öncesinde duyuldu. Tansu Çiller’in genel başkanlığındaki

6. Otto Kirchheimer, “The Transformation of the Western European Party Systems [Batı Avrupa Parti Sistemlerinin Dönüşümü]”, *Political Parties and Political Development [Siyasal Partiler ve Siyasal Kalkınma]*, ed. J. LaPalombara ve M. Weiner, (Princeton University Press, New Jersey: 1996), s. 190.

DYP'den Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na aday gösterilen Akşener bu görev için Kocaeli Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölüm Başkanlığı'ndan istifa etmişti. Yaklaşık yirmi yıllık bir akademik kariyere sahip olan Akşener parti teşkilatlarında herhangi bir görev almamıştı. Fakat ailesi vasıtasıyla ülkücü-sağ siyasete yakın olduğunu iddia eden bir isimdi.⁷ Seçimlerde oyların yüzde 19'unu alarak üçüncü olan Akşener ilk siyasi yarışında yenilgiye uğradı.

Akşener yerel seçimde yenilgiye uğrasa da DYP çatısı altında siyaset yapmaya devam ederek Tansu Çiller'e olan yakınlığını korudu. Bir taraftan Tansu Çiller'in kurucu başkanlığını yaptığı Zübeyde Hanım Şehit Analarını Koruma Vakfı'nda başkan yardımcılığı görevini yürütürken diğer taraftan DYP Kadın Kolları Başkanlığı vazifesini sürdürdü. 1995 genel seçimlerine kısa bir süre kala DYP milletvekili adaylarını açıkladığında başlangıçta Çiller tarafından adaylığına sıcak bakılmadığı iddiaları gündeme gelen Akşener İstanbul 3. bölgeden aday gösterildi.

Akşener seçim kampanyası sırasında akademik geçmişe sahip olması ve siyasette tanınmaması nedeniyle zaman zaman “siyasi kalibresinin kamuoyunca meçhul olduğu isimler”⁸ arasında anılıyordu. Büyükşehir Belediye Başkan adaylığı ile başlayıp DYP Kadın Kolları Başkanlığı'na getirilmesiyle devam eden sürecin nihayetinde 24 Aralık 1995 seçimleri sonucunda İstanbul milletvekili olarak Meclise girmeyi başardı. Son bir yılda siyasi hayatında gösterdiği yükselişi milletvekili seçildikten sonra da sürdüren Akşener DYP'nin en üst karar organları olan Genel İdare Kurulu'na (GİK) ve Başkanlık Divanı'na seçilerek Kadın ve Gençlik İşlerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı oldu. Bu hızlı yükseliş gerek parti içerisinde gerekse de parti dışında Akşener'e yönelik eleştiri ve sorgulamaların artmasına

sebebiyet verdi.⁹ Bu konudaki genel kanaat Akşener'in Çiller ailesine yakınlığı sebebiyle partide ayrıcalıklı bir konuma sahip olduğu üzerineydi.¹⁰ Fakat Akşener'in siyaset sahnesindeki hızlı yükselişi ile beraber basın ve kamuoyu ile ilişkilerinde takındığı tutum kendisine yönelik eleştirilerin boyutunun farklılaşmasına neden oldu.

Basını Tehdit İddiaları: “Çiller Fanatığı Gençleri Zor Tutuyoruz”

1996 senesinin Eylül ayında Akşener'in Doğan grubu gazetelerinde DYP hakkında çıkan eleştirilere yönelik söz konusu mecraları hedef alarak yaptığı açıklama basında ciddi bir tepkiye neden oldu:

Bu medya grubumuz, tabanımızda ve özellikle gençlik teşkilatlarımızda maalesef geniş bir infiale sebep olmuştur. Günlerdir teşkilatlarımıza ve gençlerimize yaptığımız telkinler sonucu, bugüne kadar arzu edilmeyen bir olayın vuku bulmasını engellemeyi başardık. Hala engel olmaya çalışıyoruz, ama bugünden sonra, Tansu Çiller fanatığı gençlerimizi tutmakta zorluk yaşayacağımız kanaatindeyiz. Sizleri son defa uyarıyoruz.¹¹

Basının tehdit edilmesi olarak yorumlanan bu açıklama siyasiler ve çeşitli basın kuruluşları tarafından da eleştirilirken Akşener için Türkiye Gazeteciler Cemiyeti ve Gazete Sahipleri Birliği başkanları tarafından savcılığa suç duyurusunda bulunuldu. Savcılık kendisine yapılan başvuruları haklı bularak Akşener'in dokunulmazlığının kaldırılması için hazırladığı fezlekeyi Adalet Bakanlığı aracılığıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine (TBMM) gönderdi. Akşener tepkilere rağmen basına yönelik ifadelerinden geri adım atmazken

9. Deniz Som, “Münafıkların Yeni Hedefi: Merk”, *Cumhuriyet*, 12 Nisan 1995.

10. Bu kişisel yakınlık meselesi Akşener'in DYP'deki siyasi kariyeri boyunca sık sık karşısına çıktı. Özellikle İçişleri Bakanı olduktan sonra bu eleştirilerin dozu artacak, Akşener'in İçişleri Bakanlığı “Yeni İçişleri Bakanı Özer Çiller Oldu”, “Yeni Bakan Aileden” gibi ifadelerle karşılanacaktı (*Milliyet*, 9 Kasım 1996).

11. “Medyadan Hükümete Sert Uyarı”, *Cumhuriyet*, 11 Eylül 1996.

7. “Elinden Tesbih Eksik Etmeyen İtirazcı Bir Rumeli Kızı: Meral Akşener”, *Yeni Şafak*, 5 Kasım 2000.

8. Taha Akyol, “Parti Krizi”, *Milliyet*, 29 Kasım 1995.

“Olacaklardan kimse sorumlu değildir”¹² açıklaması yaparak konunun daha da büyümesine neden oldu.

Susurluk Skandalının Ardından Yeni İçişleri Bakanı: Meral Akşener

Akşener’in basına yönelik açıklamalarının yarattığı infial sürerken 3 Kasım 1996’da Balıkesir’in Susurluk ilçesinde meydana gelen trafik kazası ile Türkiye gündemi tamamen değişti. Daha sonra “Susurluk skandalı” olarak anılacak kazayı izleyen süreçte yaşanan gelişmeler Refah-Yol hükümetinin İçişleri Bakanı DYP Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar’ın istifasına neden oldu. Ağar’ın yerine ise sürpriz bir şekilde DYP Genel Başkan Yardımcısı Meral Akşener getirildi. Kritik bir süreçte Akşener gibi siyasi alanda tecrübesi bulunmayan bir ismin İçişleri Bakanlığı makamına getirilmiş olması kamuoyu ve medyada eleştirilere yol açtı.¹³ Daha önce bürokraside de hiçbir deneyimi bulunmayan ve siyasi kariyerine yeni başlamış Akşener’in hızlı yükselişinin nedenleri sorgulanıyordu.¹⁴

Mesut Yılmaz ve Bülent Ecevit’in de eleştirdiği bu atama Akşener’in kendi partisi DYP içerisinde de tartışmalara neden oldu. Akşener ise bu eleştirilere yönelik, “Ağabey (Ağar), görevini kardeşe teslim ediyor”, “Ağar’ın yükselttiği başarı çantası aşağı inmeyecektir” ifadelerini kullanırken “Çiller Ailesi’nin Bakanı” olduğu suçlamaları için de, “Tansu Çiller’e benzemek için özel bir gayret sarf etmiyorum ama onun siyasi öğrencisiyim. Ekolünde yürüyen bir kişiyim”¹⁵ açıklamalarında bulundu. Bakanlık dönemi boyunca Çiller ile

olan yakın ilişkisini en yüksek düzeyde sürdürecektir. Akşener sonrasında partiden olaylı bir şekilde ayrılacaktı. Yolundan yürüdüğünü söylediği Tansu Çiller’i “hırsızlık”la suçlarken¹⁶ bakanlık dönemine yönelik eleştirileri ise Çiller’in talepleri doğrultusunda hareket ettiği şeklinde cevaplayarak sorumluluk almaktan kaçınacaktı.¹⁷

Emniyet’te Tasfiyeler Dönemi

Yoğun bir gündemle bakanlık koltuğuna oturan Akşener görevine Emniyet içerisinde suça karıştığını iddia ettiği 357 polisi meslekten ihraç ederek başladı. Bu kişilerin Susurluk skandalında ihmali bulunduğunu öne süren Akşener, “Bu çürük elmalar teşkilatımızda büyük infial yaratmaktadır. İddia ediyorum ki, bunların kökünü kazıyacağız”¹⁸ ifadeleri ile ihraçların gerekçesini açıkladı. Süreç içerisinde Emniyet teşkilatındaki bu ilk ihraçların devamı da gelecekti.

Susurluk kazasının ve ihraçların yankıları sürerken İçişleri Bakanı Meral Akşener sürpriz bir şekilde İstanbul Emniyet Müdürü Kemal Yazıcıoğlu’nu görevden aldı. Cumhurbaşkanı Demirel ve Başbakan Erbakan’dan habersiz yapılan bu görevden alma devlet teamüllerine uyulmaması sebebiyle ciddi tepkilere neden oldu. 5 Aralık’ta görevden uzaklaştırılan Yazıcıoğlu 17 Ocak 1997 tarihli kararname ile merkeze alındı. Bu kararname Emniyet teşkilatının yapısında önemli değişikliklere yol açması sebebiyle önem taşıyordu. Görevden alınan isimler o dönemde DYP Milletvekili olan eski Emniyet Genel Müdürü Ünal Erkan’ın Emniyet’teki ülkücü kanada yakın ekibi olarak biliniyordu.¹⁹ Ünal Erkan Mecliste yaptığı konuşmada yapılan tasfiyeleri sert bir biçimde eleştirerek Akşener’i “hırsızın üzerine gitmek varken başka yangın çıkarmak”la

12. “Akşener’den İkinci Tehdit”, *Milliyet*, 13 Eylül 1996.

13. Işık Kansu, “Bakan Böyle Belirleniyor”, *Cumhuriyet*, 11 Kasım 1996.

14. “İçişleri Bakanlığı’na atanacak politikacının, o görevin gerektirdiği bilgi ve birikime -asgari düzeyde de olsa- sahip bulunması önem taşır. Sayın Akşener’in biyografisinden ve şimdiki kadarki siyasal hayatından, bunu keşfetmeye imkân yok” (Fikret Bila, “Org. Suna Abla”, *Milliyet*, 11 Kasım 1996) örneğindeki gibi Akşener’in yetersizliğini ima eden yorumlara basında sıklıkla yer veriliyordu.

15. “Çiller’in Öğrencisiyim”, *Milliyet*, 25 Kasım 1996.

16. “Çiller’i Fena Vurdu”, *Hürriyet*, 7 Ekim 1999.

17. “Meral Akşener: Çiller Burjuva, Ben Köylü Kızıyım”, *Hürriyet*, 28 Şubat 2000.

18. “Çürükleri Ayıklayacağız”, *Milliyet*, 23 Kasım 1996.

19. “FETÖ Hile Dönemine Komiser Yardımcıları ile Başladı”, *Sözcü*, 16 Aralık 2016.

suçladı.²⁰ Ünal Erkan'ın en bilinen özelliklerinden birisi Emniyet'te Fetullahçı kadroya²¹ karşı mücadele etmiş bir isim olarak tanınmasıydı.²² 1991 yılında örgüte yakın komiser yardımcılarının hileli kura çekimi ile Emniyet'te istedikleri dairelerde yapılanmalarını engelleyen kişiydi.²³ Dolayısıyla Ünal Erkan'a bağlı olduğu bilinen başta Kemal Yazıcıoğlu olmak üzere diğer ülkücü kanadın tasfiyesi²⁴ örgütün Emniyet'teki önünü açtı.

Tüm bu gelişmelerin ilk muhatabı olarak İçişleri Bakanı Meral Akşener'in ne yapacağı merak konusuydu. Bu süre zarfında Akşener yine sürpriz bir hamlede bulunarak 1 Nisan 1997'de bir gece yarısı operasyonu ile Emniyet Genel Müdürü Alaaddin Yüksel'i görevden alarak yerine Kemal Çelik'i getirdi. Bu görev değişimi yapılış şekli ve bakanın tutumu nedeniyle günlerce gündemde kaldı ve tartışma konusu oldu. İşlemin devlet geleneğiyle bağdaşmadığı ve usul açısından sıkıntılı olduğu birçok siyasi tarafından dile getirildi.²⁵ Esasen Akşener'in tek başına gerçekleştirdiği bu işlemin usulen üçlü kararnameyle hayata geçirilmesi gerekmekteydi. Bu sebeple bir gece yarısı devletin İçişleri Bakanı'nın zoraki yaptığı bu görev değişikliğine tepkiler sürerken Akşener kararından hiçbir şekilde dönmeyeceğini ifade etti.²⁶

Meclisteki birçok siyasinin gecenin bir yarısı alalecele gerçekleştirilen bu görev değişikliğinin ardında yatan sebeplerin Akşener tarafından

açıklanmasını beklediği sırada İdare Mahkemesi Alaaddin Yüksel'in görevden alınışı ile ilgili işlem hakkında yürütmeyi durdurma kararı verdi. Devam eden süreçte yaşanan bu gelişmeyle ilgili Anavatan Partisi (ANAP) tarafından Akşener hakkında soruşturma açılmasını içeren bir önerge TBMM Başkanlığına sunuldu. Yargı sürecinin ardından Alaaddin Yüksel yeniden görevine döndü ve Kemal Çelik de eski görevi olan Hakkari Valiliğine iade edildi.

28 Şubat Döneminin İçişleri Bakanı Meral Akşener: Algı ve Gerçeklik

Akşener Türk siyasi hayatında "postmodern darbe" şeklinde adlandırılan 28 Şubat sürecinde İçişleri Bakanı olarak görev yapıyordu. 28 Şubat 1997'deki yaklaşık sekiz saat süren Milli Güvenlik Kurulu'nda (MGK) alınan kararlar Refah-Yol hükümetinin pasifize edilmesi ve siyasetin ordunun isteklerine göre şekillendirilmesi anlamına geliyordu. Söz konusu kararlar özellikle 1994 yerel seçimlerinde pek çok büyükşehir belediyesini kazanan ve 1995 genel seçimlerinde oy oranını beklenenin üzerinde artıran Refah Partisi'ni siyaset alanından uzaklaştırmaya yönelikti.²⁷

28 Şubat sürecinde İçişleri Bakanlığı koltuğunda oturan Meral Akşener kamuoyunda "28 Şubat sürecinde orduyu karşısına almış" ve "askere karşı dik duruş sergilemiş" kişi olarak anılmaktadır. Fakat Akşener'in 28 Şubat'a giden süreçte ve sonrasındaki söylem ve eylemlerine bakıldığında siyaset kurumu ve ordu arasında iki yönlü bir siyaset izlediği açıkça görülmektedir. Bu siyasetin ağırlık merkezini de askeri çevrelere karşı Refah Partisi ve siyasetinin yanlışlığını vurgulamak oluşturmaktadır. Yani hükümet ortağı olduğu Refah Partisi'ni ve bu anlamda sivil siyaseti sahiplenici açıklamalar yerine MGK'nın aldığı kararları savunucu bir noktada durmuştur. Örneğin MGK

20. "Ünal Erkan Akşener'e Sert Çıktı", *Cumhuriyet*, 16 Ocak 1997.

21. Uzun yıllar devlet içerisinde yapılanan Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) 26 Şubat 2014 tarihli MGK kararında "halkın huzuru ve ulusal güvenliği tehdit eden yapılanma" olarak tanımlanmış, 26 Mayıs 2016 tarihli MGK toplantısında ise ilk kez terör örgütü olarak nitelendirilmiştir.

22. "Gülen Emniyet'i Ele Geçiriyor mu?", İnternet Haber, <http://www.internethaber.com/gulen-emniyeti-ele-geciriyor-mu-389999h.htm>, (Erişim tarihi: 14 Eylül 2017).

23. "Bir FETÖ Hikayesi: Hileli Kuradan Emniyet Müdürlüğü'ne...", *Hürriyet*, 12 Ağustos 2016.

24. "Ünal Erkan Akşener'e Sert Çıktı".

25. "Emniyet'te Atama Krizi", *Milliyet*, 2 Nisan 1997.

26. "Akşener: Sürprizi Severim", *Sabah*, 3 Nisan 1997.

27. Ali Bayramoğlu, *28 Şubat Bir Müdahalenin Güncesi*, (İletişim Yayınları, İstanbul: 2007), s. 13.

kararları konusunda sorulan sorulara ilişkin verdiği cevapta bu kararların gayriciddi olarak değerlendirilemeyeceğini, “kesinlikle askerinin bir dayatması olarak görülmemesi gerektiği”,²⁸ “çünkü Türkiye’de rejime yönelik rahatsız edici boyutlara ulaşmış bir tavrın söz konusu olduğu”nu²⁹ iddia edecekti. Akşener’in İçişleri Bakanlığı döneminde yürüttüğü politika “askerle doğrudan karşı karşıya gelmemek” ve “temsilcisi olduğu siyaset kurumunu tamamen dışlamamak” arasında gidip gelen bir çizgide seyretti.

28 Şubat sürecindeki icraatları Akşener’in genel kanaatin aksine askeri vesayete karşı sivil siyaseti savunmadığını gösteriyor.

Akşener’in bu tutumunu örneklendiren olaylardan ilki 28 Şubat’a gidilen süreçte ilk ve orta dereceli okullara yönelik hazırladığı taslak. 25 Kasım 1996’da Akşener tarafından Bakanlar Kuruluna sunulan taslak tüm ilk ve orta dereceli okulların yönetiminin il özel idarelerine geçmesini öngörüyordu. İmam hatip okullarını “kontrol altına almak” anlamına gelen bu düzenleme Refah Partisi’nin büyük tepki göstermesi sebebiyle rafa kaldırıldı.³⁰ Fakat sürecin devamında imam hatip okulları zorunlu ve kesintisiz ilköğretim süresinin sekiz yıla çıkarılması ve üniversiteye giriş sisteminin değiştirilmesi sonucu pasifize edildi.

Akşener’in genel kanaatin aksine askeri vesayete karşı sivil siyaseti savunan bir duruş sergilemediği bir diğer durum Refah Partisi’ne ait belediyelere karşı soruşturma açmasıyla görüldü. 28 Şubat sürecinde ordunun siyasete müdahalesi basın aracılığı ile yürütülen psikolojik bir hareketle

meşrulaştırılmaya çalışılmıştı.³¹ 30 Ocak 1997’de Sincan’ın Refah Parti’li Belediye Başkanı Bekir Yıldız’ın düzenlediği Kudüs’ü Anma Gecesi de psikolojik hareketin bir parçası olarak araçsallaştırıldı. Meral Akşener ordunun Sincan’dan askeri tanklar yürüterek siyasete ve halka mesaj verdiği 4 Şubat günü Sincan Belediye Başkanı Bekir Yıldız’ı görevinden uzaklaştırdı.³² Bekir Yıldız daha sonra tutuklanarak cezaevine koyuldu. Bu sürecin devamında “ordudaki rahatsızlık” nedeniyle Meral Akşener bir genelge yayımlayarak Refah Partisi’ne ait 344 belediyenin Emniyet İstihbarat tarafından araştırılması talimatını verdi.³³

Akşener bu tavrını askerinin siyasete müdahalesini kınama amaçlı toplantı ve yürüyüşler düzenlenmesine karşı da sürdürdü. 15 Haziran’da bir genelge daha yayımlayarak toplantı ve yürüyüşlere izin verilmemesini, bu tarz bir etkinlik düzenlendiği takdirde polis tarafından gerekirse zor kullanılarak etkinliğin dağıtılmasını istedi.³⁴ Genelgeye rağmen Sultanahmet’te imam hatip liselerinden öğrencilerle toplantı yapan Refah Partisi’nden Abdullah Gül ve İsmail Kahraman hakkında bir soruşturma başlatıldı.³⁵

Akşener’in DYP’den Ayrılışı ve Yenilikçiler Hareketine Katılması

Akşener bakanlık görevinin bitmesinin ardından ordudaki dinleme skandalı ile gündemde kaldı. DYP Genel Başkan Yardımcılığı ve milletvekili sıfatları ile siyasi hayatını sürdüren Akşener Refah-Yol hükümetinin sona ermesinin ardından DYP içerisinde gerçekleşen istifalar karşısında sessizliğini korurken Çiller’in parti içerisinde kendisine en yakın gördüğü isim olarak adlandı-

31. Bu dönemde dönüşen devlet-toplum ilişkisi konusundaki detaylı bir çalışma için bkz. Ümit Cizre ve Menderes Çınar, “Turkey 2002: Kemalism, Islamism and Politics in the Light of the February 28 Process”, *The South Atlantic Quarterly*, Cilt: 102, Sayı: 2/3, (2003).

32. “DGM’den Yıldız’a Gözaltı Kararı”, *Cumhuriyet*, 4 Şubat 1997.

33. “Akşener’den Refah Genelgesi”, *Milliyet*, 26 Mart 1997.

34. “Gösteri Yapana Zor Kullanılacak”, *Milliyet*, 15 Haziran 1997.

35. “Kahraman ve Gül’e Soruşturma”, *Cumhuriyet*, 23 Haziran 1997.

28. “Akşener: MGK Kararları Dayatma Değil”, *Cumhuriyet*, 2 Mayıs 1997.

29. “Akşener, Apo için ‘Ermeni’ Dedi”, *Milliyet*, 28 Mart 1997.

30. “İmam-Hatip’te İktidar Savaşı”, *Milliyet*, 25 Kasım 1996.

rılıyordu.³⁶ Fakat bu sessizlik uzun sürmedi. Akşener beklenmedik bir şekilde 9 Haziran 1999'da partideki genel başkan yardımcılığı görevinden istifa etti. İstifa gerekçesi olarak "bireysel değer yargıları"nın farklılaşmasını ve Çiller'in partiyi yönetmemesini öne sürdü.³⁷

İstifası ile beraber yıllar sonra MHP'de de izleyeceği stratejiyi uygulayarak parti içerisinde mevcut yönetimden memnun olmayan kitleleri örgütlemeye başladı. Partide olağanüstü kongreye gidilmesi için düzenlenen imza kampanyasının öncülerinden birisi oldu.³⁸ Fakat parti içi muhalefet 20 Kasım'da gerçekleştirilen DYP kongresinde başarısız oldu. DYP'de 18 Nisan 1999 genel seçimlerinde yaşanan oy kaybının ardından 20 Kasım 1999 Büyük Kongresi'ne gidilen süreçte Akşener'in sergilediği tutum partisinin içinde olduğu siyasi açmazda bir çözüm getirmekten ziyade bu sorunlu dönemi parti içi muhalefeti örgütlemek için bir fırsat olarak gördüğünü ortaya koyuyordu. Akşener benzer bir tutumu 1 Kasım 2015 genel seçimlerinin ardından MHP'de yaşanan oy kaybı ile başlayan süreçte de sergileyecekti.

DYP Büyük Kongresi'nin ardından Akşener ve muhalif cephenin gelecek planlarına dair farklı yorumlar yapıldı. Akşener'in siyasi hayatına nasıl devam edeceği belirsizliğini koruyordu. O dönemde Akşener'in MHP'ye katılacağı ya da kapatılan FP'deki Yenilikçilerin kuracağı partiye dahil olacağı iddiaları gündemdediydi. Bu belirsizlik Akşener'in 4 Temmuz 2001'de DYP'den istifa edip daha sonra AK Parti'yi kuracak Yenilikçilerin safalarına katılması ile son buldu. Yenilikçilerin muhafazakar çizgisinin kendisini rahatsız etmeyeceğini öne süren Akşener siyasi tavrındaki değişimi, "Geçmişte ülkücüydüm, ama bundan pişmanlık duymuyorum... Ancak bugün kendimi, demokrat yanımın öne çıktığı bir birey olarak tanımlı-

yorum" sözleriyle belirtti.³⁹ Akşener Yenilikçilerin yeni bir siyasi anlayışı temsil ettiğini ve Türk siyasetine yön vereceklerine inandığını dile getirdi.

Fakat Akşener'in Yenilikçiler hareketindeki siyasi hayatı uzun sürmedi. Harekete katıldıktan yaklaşık bir ay sonra 3 Ağustos'ta hareket ile yollarını ayırdığını açıkladı. Hareket henüz bir siyasi oluşuma dönüşmemişken Akşener'in ayrılmasının gerekçeleri sorgulandı. Yenilikçiler hareketinin lideri Recep Tayyip Erdoğan, "Henüz kurumsallaşmamış, programı, tüzüğü, kurulları kesinleşmemiş bir çalışmadan bu süratle ayrılmasını doğrusu ben de anlayamadım" açıklamasını yaptı.⁴⁰ Akşener yaptığı yazılı açıklamada ayrılık sebebini yeni oluşumun düşündüğü ve hayal ettiği Türkiye vizyonu ile örtüşmemesi olarak belirtti. Fakat basında çıkan yorumlarda Akşener'in parti üst yönetiminde görev alma beklentilerinin boşa çıkması, ailesinin yeni harekete mesafeli olması, yeni oluşum içerisine dahil etmek istediği Mehmet Ağar ve ekibine sıcak bakılmaması ve Akşener'in MHP ile temas kurması nedeniyle hareketten ayrıldığı iddia edildi.⁴¹

Akşener'in MHP Dönemi (2001-2016)

Akşener'in hareketten ayrılmasının gerekçesi tam olarak bilinmese de gerçekten de iddia edildiği gibi MHP ile temas halinde olduğu bir süre sonra anlaşıldı. Akşener 3 Kasım 2001 tarihinde MHP'ye katıldı. Bu gelişme Akşener'in ülkücü çizgiye dönüşü anlamına geliyordu. MHP çatısı altındaki ilk önemli sınavını ise 2004 yerel seçimlerinde partinin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı adayı olarak verdi. Seçim kampanyası sürecinde AK Parti ve CHP adaylarına kıyasla söylemini altyapı sorunundan ziyade İstanbul'un turizm potansiyeli üzerine kurdu.⁴²

36. "A Takımı da Terk Etti", *Hürriyet*, 19 Temmuz 1997.

37. "Akşener'den Şok İstifa", *Yeni Şafak*, 10 Haziran 1999.

38. "Çiller'i Devirmek için GİK'ten Vize Çıktı", *Hürriyet*, 22 Haziran 1999.

39. "Ülkücüydü Demokrat Oldu!", *Milliyet*, 24 Temmuz 2001.

40. "Erdoğan: Tercihlere Saygılıyız", *Hürriyet*, 3 Ağustos 2001.

41. "Sanki Fazilet'e Transfer Olduk", *Milliyet*, 4 Ağustos 2001.

42. 2004 yerel seçimleri kampanya süreçlerine dair detaylı bilgi için bkz. Nebi Miş ve Abdullah Eren, "Siyasal Partilerin Yerel Vizyonu: İstanbul Seçimleri", *SETA Analiz*, Sayı: 91, (Mart 2014), s. 22-24.

Bu sebeple kampanya sırasında ismi çok fazla gündeme gelmeyen Akşener yüzde 4,1 oy alarak seçimleri tamamladı. Akşener'in bu dönemde tercih ettiği sert söylem sahip olduğunu savunduğu demokrat çizgiyi de aşıyordu. Örneğin AK Parti'ye yönelik suni irtica suçlamalarıyla sivil siyasete tekrar müdahale edilmeye çalışıldığı dönemde Akşener de zamanın ruhuna uygun olarak AK Parti'nin milli değerlerde bir tahribat yarattığını, dolayısıyla Cumhuriyet'in temel değerlerine yönelik tehditlere karşı ortak paydada buluşulmasının doğru olacağını dile getiriyordu.⁴³

Akşener 1995 genel seçimleri ile ilk kez girdiği TBMM'ye 2007 genel seçimleri ile birlikte İstanbul Milletvekili olarak üçüncü kez girdi. Partideki görevi yalnızca milletvekili olarak kalmadı. Partisinin TBMM Grup Başkanvekilliği görevini alması ile beraber MHP kadrosunun ve Türk siyasetinin adı sık duyulan isimlerinden birisi oldu. Bu sebeple zaman zaman söylem ve eylemleri ile MHP'deki politikaların belirlenmesinde önemli bir rol oynadı. Parti içerisinde öne çıkışı Akşener isminin MHP Genel Başkanlığı için zikredilmesini sağladı. Basında çeşitli aralıklarla Akşener'in Devlet Bahçeli'ye karşı genel başkan adayı olabileceği ihtimali dile getiriliyordu.⁴⁴ Hatta 2014 Cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesinde Akşener'in Cumhurbaşkanlığı için MHP tarafından aday gösterileceği iddiaları gündeme geldi. Bu iki iddia ilk etapta doğrulanmasa da Akşener'in MHP yönetimi ile çatışmaya girmesinin akabinde yaşananlar her ikisinin de gerçekleşmesine neden olacaktı. Akşener önce MHP Genel Başkanlığına adaylığını koyacak, bu süreçte başarısız olunca yeni bir parti kurma hazırlıklarına başlayacaktı. Yeni partinin lideri olarak adı şimdiden partisinin 2019'daki Cumhurbaşkanlığı adayı olarak dile getirilecekti.

43. "MHP de CHP'ye Sıcak", *Milliyet*, 22 Kasım 2006.

44. "Bahçeli'ye Karşı Sürpriz Kadın Aday", *Sabah*, 5 Haziran 2012.

MHP'DE PARTİ İÇİ MUHALEFETİN ORTAYA ÇIKIŞI VE İYİ PARTİ'NİN KURULUŞ SÜRECİ

MHP'de Parti İçi Muhalefetin Mobilizasyonu

Akşener'in MHP'den kopuş süreci 7 Haziran 2015 seçimlerinin ardından başladı. Tek parti iktidarını sağlayacak çoğunluğa ulaşamayan seçimler sonucunda koalisyon görüşmeleri devam ederken Akşener'in ismi kurulabilecek muhtemel bir hükümette Meclis Başkanı olarak geçiyordu. Akşener'in bu şekilde dile getirilmesi MHP lideri Devlet Bahçeli'yi rahatsız etti. Daha önce de Bahçeli'nin Akşener'in isminin dönem dönem parti başkanlığı için zikredilmesinden hoşnut olmadığı gündeme gelmişti. Fakat Bahçeli somut olarak bu konudaki rahatsızlığını ilk kez 7 Haziran seçimlerinden sonra yaptığı açıklamayla ortaya koydu:

Bu şekilde söylenen isimlerden hiç hoşlanmam, ismi geçeni de devre dışı tutarım. Meral Akşener'i eğer çok sık kullanırsanız, o devre dışı kalır haberiniz olsun. 80 milletvekilimiz var, her şeyde Meral Akşener. Bu, o zaman başka bir şey var burda demektir.⁴⁵

Akşener, Bahçeli'nin açıklamasına herhangi bir yanıt vermedi. Bahçeli bu konudaki rahatsızlığını en net olarak 1 Kasım seçimlerinde Akşener'i milletvekili adayı yapmayarak gösterdi. Bu sefer Bahçeli'ye karşı sert bir çıkış yapan Akşener, MHP liderinin kendisinden uzun süredir rahatsız olduğunu bildiğini, bu sebeple aday gösterilmemesinin sürpriz olmadığını, 1 Kasım seçimlerinden sonra ileriye dönük planlamalarını yapacağını açıkladı.⁴⁶

Akşener'in ileriye dönük planınının Bahçeli'nin düşündüğü gibi MHP'nin başına geçmek olduğu kısa bir süre sonra anlaşıldı. Akşener

45. "Bahçeli'den Meral Akşener Tepkisi", *Sabah*, 12 Haziran 2015.

46. "Akşener: Bahçeli'ye 12 Dakika Dayanabildim", *Haber 7*, 20 Eylül 2015.

MHP'nin oy kaybettiği seçimlerden sonra 30 Kasım'da Devlet Bahçeli'ye karşı MHP Genel Başkanlığına adaylığını koyduğunu açıkladı. Bundan sonraki süreçte çoğunlukla beraber hareket edeceği MHP yönetimine muhalif olan Sinan Oğan, eski bakan Koray Aydın ile MHP MYK üyesi ve Genel Başkan Yardımcısı Ümit Özdağ ile olağanüstü kongre yapıldığı takdirde seçimli kongreye gidebileceklerini duyurdu. Akşener, Oğan, Aydın ve Özdağ'ın başını çektiği muhalif grup ile Genel Merkez arasında tüzük değişikliği ve sonrasında olağanüstü kongreye gidilmesi için mücadele başladı. Parti içindeki muhalif kanadın öncelikli amacı bir tüzük kurultayı gerçekleştirerek olağanüstü kurultayda genel başkan seçilemeyeceğini kurala bağlayan tüzük maddesini değiştirmek, sonrasında ise olağanüstü kurultaya giderek yeni bir genel başkanın seçilmesini sağlamaktı. Fakat sürecin devamı muhaliflerin beklemedikleri gibi olmadı.

Kurultay Krizi ve Hukuki Süreç

Meral Akşener'in başını çektiği parti içi muhalif hareketi gelenekselliğin ve lider kültürünün diğer partilere oranla ağır bastığı MHP'de ciddi bir kriz ve uzun sürecek netameli bir hukuki süreç başladı.⁴⁷ Muhalifler ilk etapta kurultaya gidilmesi için 547 delegeden imza topladı. MHP Genel Merkezi ise açıklama yaparak imzaların sadece 422'sinin geçerli olduğunu, bunlardan da 131'inin geri çekildiğini duyurdu. Bunun üzerine muhaliflerin avukatları 5 Şubat'ta Kurultay Çağrı Heyeti oluşturarak partinin olağanüstü kurultaya götürülmesi talebiyle 12. Sulh Hukuk Mahkemesinde dava açtı. Mahkeme 8 Nisan'da partiyi kurultaya götürecek üç kişiden oluşan bir kayyum heyeti atadı. MHP Genel Merkezi bu karara karşı Yargıtay 18. Hukuk Dairesine temyiz başvurusu yaptı. Tam bu esnada kayyum heyeti MHP'nin 15 Mayıs'ta kurultaya gitmesi kararını aldı.

47. Bu süreci daha detaylı incelemek için bkz. Nebi Miş vd., "2016'da Siyaset", 2016'da Türkiye, (SETA, Ankara: 2017), s. 35-38.

MHP Genel Merkezi kayyum heyetinin kararına itiraz etmek için ilk olarak Yargıtaya başvurdu. Fakat Yargıtay kararın Mayıs ayında açıklanacağını duyurdu. Bunun üzerine ikinci plan olarak partide yönetici konumundakilerin buldukları ilçelerde Asliye Hukuk Mahkemelerine başvurması kararı devreye sokuldu. 29 Nisan'da Tosya ve Gemerek Asliye Hukuk Mahkemeleri kayyum heyetinin yetkilerini 12. Sulh Hukuk Mahkemesinin kararının Yargıtay incelemesi sonuçlanıncaya kadar ihtiyati tedbir yoluyla durdurdu. Bu olay parti içi muhalifetin ciddi tepkisine neden oldu. Muhalifler mahkemenin aldığı kararı tanımadıklarını söylerken Meral Akşener şu şekilde bir açıklama yaptı:

Yetkisiz ve görevsiz ne Gemerek mahkemesinin vereceği karar geçerli ne de Tosya mahkemesinin vereceği karar geçerlidir... Bu işin herhangi bir karşılığı yoktur. Biz 15 Mayıs 2016 tarihinde Ankara Büyük Anadolu Otel'de Olağanüstü Kongre'de tüzük değişikliği oylamamızı yapacağız.⁴⁸

Akşener'in bu sözleri meselenin içinden çıkmaz bir hal almasına yol açtı.

FETÖ'nün MHP'yi şekillendirme çabalarının iki boyutu vardı: 2011'deki kaset operasyonu ve yapı içerisinden yeni parti çıkarılması.

Muhalifler ilk etapta 13 Mayıs'ta Ankara 2. İcra Hakimliğine itiraz başvurusu yaparken mahkeme muhaliflerin kararını kabul ederek 15 Mayıs günü kurultayın yapılmasının önünü açtı. Fakat Gemerek Mahkemesi aynı gün içinde kurultayın yapılamayacağı kararını verdi. Ankara Valiliği de bu karar uyarınca MHP Kongresi'nin gerçekleştirilemeyeceğini duyurdu. Sonuç olarak Yargıtay 24 Mayıs'ta Ankara 12. Sulh Hukuk Mahkemesinin olağanüstü kurultay yapılmasına

48. "Akşener'den İlk Tepki!", *Yeniçağ*, 29 Nisan 2016.

ilişkin kararını oy birliğiyle onadı. Bu gelişme üzerine Devlet Bahçeli bir yazılı açıklama yaparak olağanüstü kongrenin 10 Temmuz'da gerçekleştirileceğini ve kendisinin genel başkan adayı olarak yarışacağını duyurdu.

Yargıtay kararının ardından kayyum heyeti olağanüstü tüzük kurultayının 19 Haziran'da Ankara Büyük Otel Kongre Merkezi'nde yapılmasını kararlaştırdı. Devlet Bahçeli bu kararın MHP'ye yönelik darbe girişimi olduğunu, bu sebeple tüzük kurultayına katılmayacağını açıkladı.⁴⁹ Muhaliflerin yoğun bir katılım gösterdiği 19 Haziran'daki tüzük kurultayında olağanüstü kurultayda genel başkan seçilmesini engelleyen madde değiştirildi. Ayrıca kurultaya kadar işlenen disiplin suçlarının affedilmesi yönünde bir değişiklik yapıldı.

MHP Genel Merkezi alınan kararları tanımadığını çünkü delege sayısı, kongrenin yapıldığı adres, yasa dışı şekilde gündeme madde eklenmesi ve çağrı heyetinin tutumu gibi hususlarda ciddi hatalar yapıldığını öne sürdü. Bu sebeple kurultayın iptali için dava açıldı. 24 Haziran'da 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 19 Haziran'da yapılan tüzük değişikliğiyle ilgili yürütmeyi durdurma kararı aldı. Bu karar 10 Temmuz'daki kurultayın gerçekleşmesini de tehlikeye sokuyordu. Söz konusu karar uyarınca 27 Haziran'da Çankaya İlçe Seçim Kurulu MHP'nin tüzüğündeki "Olağanüstü kurultayda genel başkan seçilemez" maddesini gerekçe göstererek 10 Temmuz'da olağanüstü kurultay yapılamayacağı kararını verdi. Çankaya İlçe Seçim Kurulunun kararına itiraz için Yüksek Seçim Kuruluna başvuran muhalifler buradan da olumlu sonuç alamadılar. Tam bu esnada ordu içerisinde uzun yıllar boyunca kadrolaşmış Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) mensuplarının 15 Temmuz'da gerçekleştirdiği darbe girişimi ile MHP'nin gündemi de Türkiye'nin gündemi ile beraber değişti.

49. "19 Haziran MHP'ye Darbe Teşebbüsüdür", NTV, 14 Haziran 2016.

17- 25 Aralık'tan

15 Temmuz Darbe Girişimine Akşener

15 Temmuz 2016 gecesinde ordu içerisinde örgütlenmiş FETÖ mensupları bir darbe girişiminde bulundu. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın çağrısıyla sokağa çıkan halk ve Emniyet güçlerinin desteği ile darbe girişimi başarısızlığa uğratıldı. Darbe girişiminin akabinde FETÖ'nün uzun yıllar boyunca kurum ve kuruluşlardaki yapılanmaları da gündeme geldi. Örgütün siyaset kurumunu ele geçirmeye yönelik stratejileri bağlamında tartışılan hususlardan birisi de MHP'deki muhalif hareket ile FETÖ arasında herhangi bir bağ olup olmadığıydı.

Akşener üzerinden dile getirilen söz konusu bağlantı öncelikli olarak 17-25 Aralık FETÖ operasyonları sonrasında Akşener'in örgüte yaklaşımı üzerinden ele alınıyordu. Akşener bu dönemde Recep Tayyip Erdoğan'ı "çok ağır kelimelerle bir grubu itham etmek"le suçlarken örgüte yönelik hiçbir eleştiri getirmemişti.⁵⁰ Erdoğan'ın o dönemde dile getirdiği FETÖ'nün devlet içerisinde bir paralel yapılanma oluşturduğu iddialarının herhangi bir temeli olmadığını iddia etti.⁵¹ Akşener bu savını 12 Mayıs 2015'te FETÖ'ye ait Bugün TV'de çıktığı programda da tekrarlarlarken örgüt bağlantısı sebebiyle ihraç edilen ya da tutuklanan polisleri kastederek şu açıklamayı yaptı:

Biz geldiğimiz takdirde, tutuklanan polisler ve bu süreçte tutuklanan diğer görevliler, seçim beyannamemizde belirttiğimiz üzere rüşvet ve yüz kızartıcı suçların haricinde, tamamına hakları iade edilecek.⁵²

FETÖ bağlantısı meselesi MHP Genel Merkezi'nin Meral Akşener ve FETÖ'ye yönelik 2015 yılındaki iddiaları üzerinden de gündeme geldi. Devlet Bahçeli 1 Aralık 2015'te Genel Başkan

50. "Başbakan Ayırıcı Dil Kullanılıyor", Ajans Haber, 10 Mart 2014, <http://www.ajanshaber.com/basbakan-ayirici-dil-kullaniliyor-haberi/40563>, (Erişim tarihi: 26 Ekim 2017).

51. "Meral Akşener: Elleri İman Ölçer Olan Muhteremler Ülkeyi Soydu", *Yaşam*, 15 Şubat 2014.

52. Meral Akşener, Bugün TV Canlı Yayını, 12 Mayıs 2015.

kanlığa adaylığını koyan muhaliflerden birisini Fetullah Gülen'in görevlendirdiğini açıklamıştı.⁵³ Daha önce FETÖ'nün 2011 yılında MHP yöneticilerine karşı düzenlediği kaset komplosuyla partiyi dizayn etmeye çalışması da göz önünde bulundurulduğunda Bahçeli'nin sözleri büyük bir etki yaratmıştı. O dönem MHP Genel Başkanlığına aday olduğunu duyuran üç isim Meral Akşener, Koray Aydın ve Sinan Oğan'dı. Bu açıklama sonrasında kastedilen ismin Meral Akşener olduğuna yönelik iddialar dolaşıma girdi. Akşener'in geçmişte örgütle bir bağının bulunup bulunmadığı, varsa bu bağın hangi düzeyde olduğu hususları tartışılmaya başlandı.

Bu noktada gündeme gelen haberlerden birisi Akşener'in 2001 yılında hareketin lideri Fetullah Gülen'in ajan olduğuna yönelik iddialara karşı *Zaman* gazetesine yaptığı açıklamaydı:

Fetullah Hoca yurtiçi ve dışında birçok önemli hizmetlere öncülük etti. Suç unsuru olsaydı bu hizmetlerin önüne geçilirdi. Yok ki, hizmetler sürüyor. Belgesiz, mesnetsiz iddialar haysiyet cellatlığıdır.⁵⁴

Akşener kendisine yöneltilen sorulara cevaben ailesi dahil çevresinde tek bir kişinin bile bu örgütle bir ilişkisi olmadığını dile getirdi. Ayrıca 2006 yılında Türkçe Olimpiyatları'nda Fetullah Gülen'i övmesine yönelik sorulara cevap olarak örgütün geçmişte düzenlediği etkinliklere Bahçeli'nin talimatıyla ve onun adına gittiğini söyledi.

Sadece Genel Merkez'i temsil eden kişiler değil muhalifler arasından da Akşener'i FETÖ destekli olmak ile suçlayanlar oldu. Bunlardan en önemlisi o dönem genel başkan adayları olan ve yeni partinin kurucuları arasında bulunan Koray Aydın'dı. Aydın, Bahçeli'nin FETÖ iddiaları ile alakalı örgütün Akşener'i desteklediğini söyledi:

Genel başkanımızın paralel iddiasını üzerime almıyorum. Bu işin muhatabı olarak bir arkadaşımız muhatap kılınıyor. Bütün

illerde, o illerde yaşayan cemaat mensuplarının tek aday üzerinde birleşmesi, onun mitinglerine ve toplantılarına yoğun organizasyonlar yapılması Meral hanımın üzerinde yoğunlaştığını gösteriyor. Bu söylem olmaktan çıkmış, iller düzeyinde, bu hareketi temsil eden arkadaşlarımız nezdinde birtakım organizasyonları destekleme şekline dönüştüğünü biz de görüyoruz. Taban da görüyor. Bu cemaatçi olduğu anlamına gelmez. Ben fikir sahibi değilim. Ama oradan kendine destek olduğu kesindir. Ne tür bir ilişkiye dayanır, bilmem.⁵⁵

Akşener'in FETÖ tarafından desteklendiği iddialarını dolaşıma sokan bir diğer gelişme İsparta Cumhuriyet Başsavcılığınca hazırlanan iddianamede Fetullah Gülen tarafından söylenmiş ve yanındakilerce kaleme alınmış notlar oldu. İddianamede yer alan notlara göre FETÖ lideri Gülen'in ifadeleri şu şekildeydi:

AK Parti ve CHP anlaşsın biz de bir şey deriz gibi münafıkça bir yaklaşım içindeler. İçindeki ehli iman olanlara da hayret ediyorum, en ufak bir gayretleri yoktur. Böyle bir mevzuda neden sessiz kalıyorlar hayret ediyorum. Gayreti yok ama milliyetlerinden de endişe içindeyim. Meral Akşener gibi güzel insanların sessizliğine hayret ediyorum.⁵⁶

Aynı notlar içerisinde Akşener ile alakalı Gülen tarafından söylendiği iddia edilen diğer bir ifade ise şu şekildeydi:

Meral Akşener'i alabilirdi, cazibesi olan kimseler. Ama onun yerine ne olduğu belli olmayan Aksu'yu getirdi. Meral hanım da o olduğu için girmede. İyi bir aile mensubu değil. O başbakan kimseyi dinlemiyor.

Gülen bu ifadeyi Akşener'in AK Parti'ye kısa süreli katılımına yönelik dile getiriyor ve Aksu ile Abdulkadir Aksu'yu kastediyordu.⁵⁷

53. "Koray Aydın Meral Akşener'i Suçladı: Cemaat Destek Oluyor", *Hürriyet*, 17 Mayıs 2016.

54. "FETÖ' İddianamesinden MHP Notları: Bahçeli Münafık, Akşener Güzel İnsan", T24, 27 Haziran 2016.

55. "Fetullah Gülen'in MHP Notları Ortaya Çıktı", *Sabah*, 27 Haziran 2016.

53. "MHP Lideri Bahçeli'den Önemli Açıklamalar", *Hürriyet*, 1 Aralık 2015.

54. "Vatana Hizmet Ajanlık mı?", *Zaman*, 7 Ocak 2001.

Bunun yanı sıra Emre Uslu, Önder Aytaç, Bülent Keneş, Tuncay Opçin gibi örgütün kamuoyunda tanınmış üyelerinin 2013 yılından itibaren Akşener’i siyasi arenada desteklediklerine ve Cumhurbaşkanlığına aday olmasına pozitif baktıklarına dair yazışmaların ortaya çıkması da bu iddiaları destekledi.⁵⁸ FETÖ mensupları yazışmalarda Akşener’in 2019 yılında kesinlikle Cumhurbaşkanlığı koltuğuna oturacağını iddia ederken Türkiye’nin geleceği için bir umut olduğunu vurguluyordu.

FETÖ’nün MHP’yi şekillendirmeye yönelik çabalarının iki boyutu bulunduğu, bunlardan birisinin 2011 yılında kaset operasyonu ile başlayan sürecin devamı olarak MHP’nin ele geçirilmesi, ikincisinin ise MHP’den bir parti çıkarılması olduğu iddiaları basında yorumcular tarafından dile getiriliyordu.⁵⁹ Sürecin ikinci kısmında Meral Akşener’i önemli bir siyasi figür ve kahramana dönüştürmek amacıyla FETÖ’nün siyasi ve hukuki bağlantılarını kullanacağı ihtimali gündemdedi. Bu doğrultuda netameli kurultay sürecinde MHP’nin kurultaya gidebileceği kararını alan Hakim Burhan Yaz’ın 15 Temmuz darbe girişiminden sonra FETÖ’den tutuklanması⁶⁰ örgütün MHP’nin kurultay sürecine müdahale ettiği varsayımlarını güçlendiren bir gelişme oldu.

İyi Parti’de Söylem ve Kimliğin İnşasına Doğru

20 Haziran 2017 tarihinde Ankara 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 19 Haziran 2016’da yapılan MHP Olağanüstü Genel Kurulu’nun iptal-

line ve bu genel kurulda alınan tüm kararların yokluğunun tespitine karar verdi. Bu karar MHP’deki parti içi muhalefetin mücadelesinin başarısızlığı anlamına geliyordu. Kararın akabinde muhaliflerin ne yapacağı belli değildi. Muhaliflerin yeni bir parti kuracağı ya da MHP içerisinde mücadeleye devam edeceği hususları tekrar gündeme geldi.

Kararın açıklanmasından önce 16 Nisan Anayasa değişikliği referandumuna gidilen süreçte Akşener başta olmak üzere muhalif cephenin yürüttüğü stratejiyi anlamak yeni partiye geçiş sürecini daha iyi analiz etmeyi sağlayacaktır. Çünkü muhaliflerin MHP’den keskin bir şekilde ayrışması referandum sürecinde yaşandı. Bu dönemde mücadele sadece Bahçeli’ye ve MHP yönetimine karşı değil parti politikasına yönelik de yürütüldü. MHP’li muhaliflerin Genel Merkez’in evet kararına karşı hayır propagandası yapması bu durumu örneklendiriyordu.

MHP’li muhalifler propaganda sürecinde görüşlerini bir platform aracılığı ile dile getirdi. Meral Akşener, Sinan Oğan, Koray Aydın, Ümit Özdağ, Yusuf Halaçoğlu gibi isimlerin başı çektiği Türk Milliyetçileri Hayır Diyor Platformu MHP’li muhaliflerin bir araya geldiği bir oluşum oldu. Bu platform bünyesinde gerçekleştirilen referandum çalışmalarında muhaliflerin seçmendeki karşılığı da ölçülmeye çalışıldı. Referanduma giden süreçte platformdaki isimler bir arada hareket etse de bu birlikteliğin sürdürülebilirliği konusunda akıllarda soru işaretleri vardı. Yaklaşık bir yıl önceki kurultay sürecinde Akşener’in öne çıkması ve tek başına hareket ediyor olması diğer muhalifleri rahatsız etmiş, bunun sonucunda Koray Aydın, Ümit Özdağ ve Sinan Oğan, Akşener’e karşı “Güç Birliği” hareketi oluşturmuşlardı.⁶¹ Dolayısıyla referandum sürecinde platform aracılığı ile verilmeye çalışılan tek cephe görüntüsünün

58. Emre Uslu’nun 5 Haziran 2014’te “Benim adayım Meral Akşener”, Aydoğan Vatandaş’ın 2 Aralık 2015’te “Akli olan herkes Akşener’in MHP’yi ya da başka yeni bir partiyi merkeze taşıyacağını görür”, Önder Aytaç’ın “Meral Akşener keşke Cumhurbaşkanı aday olsa bak o zaman ne olur” şeklindeki tweetleri bunun birkaç örneğidir. Diğerleri için bkz. “FETÖ Hesaplarından Akşener Güzellikleri”, *Aydınlık*, 28 Ağustos 2017.

59. Fahrettin Altun, Söz Teması programı, A Haber, 25 Mayıs 2016.

60. “MHP’yi Karıştıran Hakim FETÖ’den Tutuklandı”, *Yeni Şafak*, 9 Ağustos 2016.

61. “MHP’li Muhaliflerde Büyük Kriz! ‘Biz Figüran Değiliz’”, *Star*, 19 Haziran 2016.

sürekliliğinin olmayacağı, bir siyasi partiye dönüştüğü takdirde de her biri liderlik iddiasında bulunan isimlerin gelgitler yaşayacağı öne sürüldü. Bu varsayımların doğru olduğu partinin kuruluş sürecinde de görülecekti.

Referandum öncesinde yeni parti ihtimali gündeme getirilse de Meral Akşener önceliklerinin MHP çatısında siyaset yürütmek olduğunu söylüyordu. Fakat referandumun ve mahkeme kararının ardından yeni bir parti kurma hazırlığı yapıldığı kamuoyuna duyuruldu. Bu karar değişikliğinin ardında birkaç önemli neden vardı. Öncelikle olağanüstü kurultay kararlarının iptal edilmesi ile beraber muhaliflere MHP içerisinde siyaset yapacak alan kalmaması bu süreci başlatan faktördü. Bu noktada etkili olan bir diğer etken ise erken seçim ihtimalinin ortadan kalkması ve yeni bir partinin örgütlenmesi için gereken sürenin mevcut olmasıydı. Muhafif blokun önemli isimlerinden Müsavat Dervişoğlu'nun açıklaması da yeni partinin kuruluşuna giden süreçteki bu stratejiyi ortaya koyuyordu:

Seçimin ne zaman olacağına bağlı; erken seçim kararı alınırsa mevcutlardan birinin çatısında gideriz. 2019'da olacaksa o zamana kadar yeni partiyi kurup örgütleriz. Acele etmeden, ama fazla da gecikmeden gitmeliyiz.⁶²

Bir diğer faktör ise MHP'den ihracı gerçekleşen veya istifa eden kişilerin ivedilikle bir çatı altında toplanmasının amaçlanmasıydı. Akşener'in referandum süreci ile beraber arkasına güçlü bir rüzgar aldığı ve bunu kaybetmeden MHP'li muhalifleri yeni partinin çatısı altında toplama çabası bulunuyordu. Meral Akşener'e göre kurulacak yeni partinin bünyesinde eski MHP'lilerin ve MHP'den ayrılan veya ihraç edilenlerin yanı sıra partisine yabancılaşan kentli AK Parti seçmeni, eski ANAP ve DYP'li seçmen, mevcut sağ partilerden herhangi birine aidiyet hissetmeyen sağ seçmen ve CHP-HDP çizgisine uzak milli-

yetçi sol (ulusalçı) seçmen yer alacaktı. Böylece kuracağı partiyi geniş tabanlı merkez partisi olarak nitelendiren Akşener'in bu çeşitliliğe göre bir söylem belirleyeceği izlenimi edinildi.

Siyasi hayatı boyunca farklı partilerde görev almış olsa da Akşener'in birleştirici bir isimden ziyade çatışmalardan beslenen bir siyasetçi olması liderliği ve birleştiriciliği konusunda soru işaretleri oluşturuyor.

Bu noktada Akşener ve muhalifler için referandum sürecinde kazanılan tecrübeler ön plana çıktı. Akşener'in referandum öncesinde daha milliyetçi bir dil tercih ederken partinin kuruluş aşamasında daha geniş bir kitleye hitap eden bir söylem benimsemesi geniş tabanlı bir parti kurmayı amaçlayarak muhalif blokun liderliğini üstlenme isteğini ortaya koyuyordu. Fakat siyasi hayatı boyunca farklı partilerde görev almış olsa da Akşener'in birleştirici bir isimden ziyade çatışmalardan beslenen bir siyasetçi olması liderliği ve birleştiriciliği konusunda soru işaretleri oluşturuyordu. Bu sebeple Akşener ismi sadece iç kamuoyunda değil uluslararası alanda da ön plana çıkarılarak bir lider aday olarak kabul ettirilmeye çalışıldı. Akşener'i Türk siyasetinde yıldızı parlayan bir isim şeklinde yansıtarak iktidara yeni bir alternatif oluşturma çabasında bulunduğu belirgin bir biçimde görülüyordu. Tıpkı daha önce iktidara alternatif olarak öne sürülen diğer parti ve isimlere yapıldığı gibi Akşener'le ilgili de güçlü bir imaj çizilmeye çalışıldı. Yabancı basında kendisi ile alakalı çıkan haberlerde “demir leydi, dişi kurt, Le Pen” benzetmelerinin yapılması kayda değerdi. *Time*'da yer alan Akşener haberinde “Turkey's 'Iron Lady' Meral Akşener is Getting Ready to Challenge Erdogan”⁶³ başlığı dikkat

62. Muharrem Sarıkaya, “Yeni Parti...”, *Habertürk*, 21 Haziran 2017.

63. “Türkiye'nin Demir Leydisi Meral Akşener Erdoğan ile Mücadeleye Hazırlanıyor” şeklinde çevrilebilir.

çekişiyordu. Haberde Akşener'in, "Erdoğan'ın güvenli bölgesini ihlal ettim, çünkü gerçek rakibinin benim olduğumu biliyor" sözlerine yer verilirken kendisi için "intikamcı değil" (She was not vengeful) ifadesi kullanılıyordu. *Foreign Policy*'de kendisi ile alakalı bir haberde ise kendisinden "babaanne, milliyetçi ve siyasi savaşçı"⁶⁴ şeklinde bahsediliyordu.

Bu imajı ulusal düzeyde güçlendirmek için basında ve sosyal medyada Akşener ile alakalı nitelendirmelerde mertlik, sadakat, güç, cesaret ve benzeri unsurlar öne çıkarıldı. Buna paralel olarak Meclis Başkanvekilliği sırasında milletvekillerini azarladığı veya meydan okuduğu eski videoları da internet üzerinden paylaşarak "mert Akşener" algısı pekiştirilmeye çalışıldı.⁶⁵

Akşener'in kendisini kadın/anne, öğretmen ve politikacı olmak üzere üç farklı kimlik üzerinden tanımlaması da oluşturulmak istenen lider imajı ile doğrudan ilgilidir. Kişisel internet sitesine⁶⁶ tıklayanları ana sayfasında kendi fotoğrafının altında bir Mustafa Kemal Atatürk sözü⁶⁷ ve onun da altında yan yana dizilmiş şekilde bu üç kimlikle karşılayan Akşener önce anne, sonra öğretmen ve en son politikacı olduğunu vurgulamaktadır. Toplumda kutsallık atfedilen anne ve öğretmen kimliklerini politikacı kimliğinden daha ön plana çıkarması da daha geniş bir kitleye hitap etme amacını yansıtmaktadır.

Akşener'in tüm destek ve çabalara rağmen "bir lider adayı" ve "bütünleştirici bir kişi" imajı verme ve kamuoyunu ikna etmede ciddi bir sıkıntı yaşadığı görülmektedir. Bu sıkıntılardan biri Akşener'in "Susurluk skandalı" ve "28 Şubat" gibi Türkiye'nin zor dönemlerinde sergilediği

siyaset yapma tarzı ile ilgilidir. Türkiye'de karanlık bir dönem olarak adlandırılan 1990'lı yıllarla bütünleşen bir isim olması Akşener'in tüm iç ve dış desteklere rağmen kamuoyunca teveccüh gösterilen bir kişilik niteliği taşımasını zorlaştırmaktadır. Daha önce de belirttiği gibi geleneksel olarak adlandırılacak her tabanın mevcut konjonktürde bir parti tarafından temsil edilmesi ve mevcut partilerin oylarını büyük ölçüde konsolide etmiş olması aynı tabana hitap edecek ikinci bir partinin seçimde sürdürülebilir bir karşılık bulmasını imkansız hale getirmektedir. Bu sebeple yeni partinin kısa ve uzun vadede muhtemel etkilerinin ne olabileceği merak konusu olmaktadır.

Kısa ve Uzun Vadede İYİ Parti

İYİ Parti'nin kurulacağı açıklanmasından sonraki süreçte partinin yapısı ve bünyesinde yer alacak kişiler ile alakalı birbiriyle çelişen pek çok açıklama gündeme geldi. İYİ Parti'de Türk siyasi hayatında yer edinmiş isimlerin bulunacağı, partinin ismi ve logosunun ne olacağı ve ne zaman kurulacağına dair pek çok farklı haber üretildi. Bu haberlerin bir kısmı İYİ Parti'nin önde gelen isimleri tarafından yalanlanırken bazı konularda partililer tarafından yapılan açıklamalar zaman içerisinde düzeltildi. Bununla birlikte daha önce siyasette tecrübesi olmayan isimlerle beraber hareket edileceği hususu ön plana çıktı.⁶⁸

Yeni partinin siyasi anlayışı uzun bir süre belirsizliğini korurken yapılan açıklamalarda ülkenin ekonomik ve siyasi çıkmazda olduğu, yeni partinin ülkenin içinde bulunduğu bu durumun düzelmesi için bir alternatif olacağı vurgulanıyordu. Fakat içinde bulunduğu iddia edildiği önemli sorunlara getirilen politika önerilerinin neler olduğuna dair somut ifadeler kullanılmıyordu. Partiye Kuva-yı Milliye ve Milli Mücadele ruhunun yön verdiği söyle-

64. Leela Jacinto, "Can the 'She-Wolf' Who Rejected the Harem Take on Sultan Erdogan?", *Foreign Policy*, 24 Nisan 2017.

65. Örnek için bkz. "Meral Akşener'in Güldüren Halleri", YouTube, 26 Ocak 2014, <https://www.youtube.com/watch?v=oIJWc6AUFWg>, (Erişim tarihi: 26 Ekim 2017).

66. Bkz. Meral Akşener resmi internet sitesi: www.meralaksener.com.tr, (Erişim tarihi: 26 Ekim 2017).

67. Burada bahsi geçen Mustafa Kemal Atatürk'ün 1906'da söylediği, "Hürriyet olmayan bir memlekette ölüm ve çöküntü vardır. Her ilerlemenin ve kurtuluşun anası hürriyettir" sözüdür.

68. Deniz Zeyrek, "Seçime Hazırlık Başladı", *Hürriyet*, 10 Ağustos 2017.

nirken partinin temel meselelere yaklaşımının hangi çerçeve etrafında şekilleneceği belirsizliğini koruyordu.

Parti ile alakalı uzun süre kesinleşmeyen konuların başında partinin üst düzey yönetiminin kimlerden oluşacağı geliyordu. Meral Akşener, Ümit Özdağ ve Koray Aydın partinin sacayağını oluştururken bu ekip ile hareket eden kişiler arasında Isparta bağımsız Milletvekili Nuri Okutan, MHP'den ihraç edilen Balıkesir bağımsız Milletvekili İsmail Ok ve Kayseri bağımsız Milletvekili Yusuf Halaçoğlu, Ülkü Ocakları eski Genel Başkanı ve MHP İzmir eski İl Başkanı Müsavat Dervişoğlu, Merkez Bankası eski Başkanı Durmuş Yılmaz, MHP eski Ankara Milletvekili Prof. Dr. Mustafa Erdem ve Akşener'in avukatlığını yapan emekli Ağır Ceza Hakimi Feridun Bahşi bulunuyordu. Dolayısıyla Akşener her ne kadar partisinin bir merkez partisi olduğunu ve farklı kesimleri kucaklayacak türden bir oluşum içerisine gidileceğini iddia etse de parti yönetiminin ağırlıkla ülkücü-milliyetçi kökenli isimlerden oluşması bu iddiasını zayıflatan bir etken oldu.

Akşener farklı kitleleri kucaklayan bir siyasi parti görüntüsü vermeyi sağlamak için Kurucular Kurulu'nun bir kısmını 27 Eylül'de İstanbul'da açıkladı. Açıklanan isimlerin neredeyse tamamı kamuoyunda tanınmadıklarından sahip oldukları özellikleri ile ön plana çıkarılmaya çalışıldı. Biri 15 Temmuz gazisi olmak üzere iki gazinin Kurucular Kurulu'nda olması, ağırlıkla gençlere ve kadınlara yer verilmesi partinin geniş bir tabana hitap etme ve üst kadronun sahip olduğu milliyetçi ideolojiyi yumuşatma çabasının bir ürünüydü. Fakat partinin kuruluş sürecine giderken halihazırda siyasi hayatın içerisinde bulunan pek çok ismin yeni partiye katılacağı iddialarının altının dolu olmadığı görüldü.

Partinin adı, programı, tüzüğü, amblemi ve Kurucular Kurulu'nun tamamının açıklandığı 25 Ekim'de parti ile ilgili soru işaretlerinin önemli bir bölümü cevaplanmış oldu. Gök ma-

visi zemin üzerinde güneşin yer aldığı logonun yanı sıra Kayı Boyu bayrağındaki iki ok ve bir yaydan oluşan işaret de pankartlarda kullanıldı. Sloganı "Türkiye İyi Olacak" olan partinin 200 kişiden oluşan Kurucular Kurulu'nun tamamı açıklandı. Kurucular Kurulu'nda yer alan isimlere bakıldığında bir bölümünün geçmişte milliyetçi ve merkez sağ çizgisinde siyaset yapmış isimlerden oluştuğu görüldü. Kurul'un bir diğer özelliği ise herhangi bir siyasi tecrübeye sahip olmayan isimleri de içermesiydi. Fakat siyasi tecrübesi bulunsun ya da bulunmasın Kurucular Kurulu ağırlıkla milliyetçi isimlerden oluştu.

Parti programında dünyanın ilk on ekonomisi içine girmek ve milli geliri artırmak, demokratik bir siyasi partiler kanunu yapmak, PISA sıralamasında ilk yirmi ülke arasında yer almak, beş yıl sonunda işsizlik oranını yüzde 7'nin altına düşürmek, teknolojiye endüstri 4.0 devrimini gerçekleştirmek gibi hedefler yer aldı. Bunların arasında en dikkat çeken ise bir yıl içinde Anayasa değişikliği ile parlamenter sisteme dönme sözüydü. Bu vaat aynı zamanda bir paradoksa da işaret etmesi bakımından dikkatleri çekti. Akşener hedefinin Cumhurbaşkanı olmak olduğunu vurgularken parti programında parlamenter sisteme geri döneceği sözü vermesi parti siyaseti ile liderlik kadrosunun hedefleri arasında bir ikilem olduğunu ortaya koydu. Zira parlamenter sisteme dönme sözü veren bir lider olarak parlamenter sistemin başat aktörü başbakanlığı hedeflemesi daha rasyonel bir tercih olacaktı.

Parti programında dikkat çeken bir diğer husus ise Kurucular Kurulu'nda milliyetçilerin ağırlıkta olmasının muhtemel bir sonucu olarak milliyetçilik vurgusunun sıkça yapılmasıydı. Dolayısıyla partiye yönelik ilk eleştirilerden biri merkez parti olma iddiasına rağmen milliyetçi düşüncenin semboller, Kurucular Kurulu'ndaki isimler, liderlik kadrosu ve parti programı ile partiyi domine etmesi oldu. Siyasetin "değerler"

üzerinden üretileceği ve milliyetçiliğin kültürel ve ekonomik alanlara taşınacağı vurgusunun programda ön plana çıkması bu eleştirileri doğruluyordu. Bu sebeple merkezilik iddiasına rağmen partinin daha çok milliyetçi tabana yani ağırlıklı MHP'li seçmene hitap eden bir oluşum olduğu ifade edilebilir.

Partiye yönelik bir diğer eleştiri ise partinin statükocu bir görüntü vermesi ve parti programındaki hedeflerin 1990'lar Türkiye'sindeki siyasi söylemi yeniden üretmesiydi. Örneğin eğitim ile ilgili bölümde 28 Şubat dönemini hatırlatır biçimde genel lise-meslek lisesi ayrımının net bir şekilde çizilmesi ve imam hatip liselerinin de bu kapsamda meslek okulları kapsamında değerlendirileceğinin vurgulanması bu duruma örnek teşkil ediyordu. Bu noktada bir diğer eleştiri ise partide sayıca az olan siyasetçilerin 90'lı yıllarda siyaset yapmış eski isimlerden oluşmasıydı. Ayrıca eğitim, sağlık, spor, aile, şehircilik, kamu yönetimi ve güvenlik gibi alanlarda mevcut durumda yapılmış pek çok düzenlemenin yeni vaat olarak tekrarlanması parti programının eleştirilen bir diğer yönü oldu. Örneğin yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin burslarla desteklenmesi, din kültürü ve ahlak bilgisi kitaplarında Alevilik ile ilgili bilgilere yer verilmesi, dar gelirliyle uygun fiyata konut alma imkanı sunulması ve daha pek çok vaat halihazırda vatandaşlara sunulmaktadır.

Partinin kısa ve uzun vadedeki hedeflerini gerçekleştirmede başarılı olup olamayacağı hususunu daha iyi anlamak için partinin liderlik kadrosunun geçmişten gelen siyasi çizgilerini gelecekte nasıl şekillendirecekleri önemlidir. Bu noktada parti liderliğinin söylem üzerinde çok etkili olacağı savından hareketle Akşener'in siyasi hayatındaki çelişkilerin parti için de bir handikap oluşturacağı söylenebilir. Bu çelişkilerin bir örneği olarak Akşener'in siyasi anlayışında bir taraftan milliyetçilik ısrarı devam ederken diğer yandan ekonomi ve bürokraside liberalizmi ve sınırlı devlet otoritesini savunması gösterilebilir. Türkiye'de milliyetçi kanatta yer

alan siyasetçiler devletin ekonomideki ağırlığını ve güçlü bürokrasinin devletin sacayaklarından biri olduğunu savunurken Akşener devlet temelli anlayışı siyasi yozlaşmanın sebebi olarak görmektedir. Hatta bu noktada daha da ileri giderek, "İdari yapımızda köklü değişiklikler yaparak, devletin üniter yapısını bozmadan, bu 'katı' merkezîyetçi sistemi terkedip, adem-i merkezîyetçiliği ön plana çıkarmalıyız" ifadelelerini kullanması⁶⁹ milli merkez olma iddiasına sahip parti için ciddi bir handikap ve muhtemel çatışma alanı olarak görülebilir.

İYİ Parti'nin kuruluşuna giden süreçte yapılan açıklamalar ve parti programı Avrupa eksenli bir anlayışla hareket edileceğini göstermektedir. Halbuki Akşener'in siyasi hayatı boyunca dış politikada ciddi bir Avrasya projeksiyonuna ihtiyaç olduğunu vurgulaması ve Türkiye ile Azerbaycan'ın siyasi entegrasyonu yönünde çağrı yapması yeni partinin dış politika vizyonu için bir diğer çatışmalı alana işaret etmektedir.⁷⁰ Akşener Türkiye ile Azerbaycan'ın entegrasyonunun Avrupa Birliği'ne (AB) alternatif bir oluşum olacağını uzun yıllar dile getirdi.⁷¹ Parti programında da Avrupa eksenli bir projeksiyon çizilirken Türk dünyası ile ilişkilerin ihmal edilmemesi ve geliştirilmesi gerektiğinin vurgulanması geçmişteki söylemin de devam ettirileceğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla partinin bu aşamada pragmatik bir anlayışla hareket ettiği, özellikle gençler ve kadınlardan oy almak için geleneksel olarak sahip oldukları siyasi çizgide değil AB eksenli bir politika yürütme amacıyla olduğu söylenebilir. Bu durumdan Akşener'in siyasi hayata adım attığı DYP'nin 1990'lı yıllarda uyguladığı ve seküler, muhafazakar, militer ve sivil anlayışı aynı anda uygulamaya çalışan pragmatik siyasi söylemi 2017 Türkiye'sinde farklı parametreler etrafında

69. Meral Akşener, "Siyasette Yozlaşma", *Yeni Türkiye*, Cilt: 3, Sayı: 13, (1997), s. 64.

70. Meral Akşener, "Ermeni Sorunu", *Yeni Türkiye*, Cilt: 7, Sayı: 37, (2001), s. 81.

71. "Azerbaycan'la Birleşelim", *Hürriyet*, 6 Şubat 2001.

tekrar uygulamaya sokmaya çalıştığı anlaşılmaktadır. Bu durum yeni partinin seçmen tabanını konsolide etmesini zorlaştıran bir diğer faktör olacaktır.

Tam bu noktada Akşener'in 1999 yılında DYP'nin siyasette izlediği "pragmatizm eksenli politika"yı eleştirirken söylediği sözler de önem kazanmaktadır:

Merkez partilerin siyasi zikzakları çok derin olamaz... Erbakan'ı eroin kaçakçısı ve PKK'dan daha tehlikeli ilan ettik. Şehir oylarını ve merkezdeki kadın oylarını topladık. Ancak geleneksel muhafazakar oylarımızı kaybettik. 18 Nisan öncesinde geniş bir zikzak çizdik. Genel Başkanımız "dininizin, diyanetinizin güvencesi benim" diyerek ortaya çıktı. Ancak kimseyi inandıramadı. Aydınlar bize inanmadı, halk inanmadı. Sonuçta Refah-Yol deneyi ile merkez oylarını kaybettik, genel başkanımızın söylemleriyle de muhafazakar oyları.⁷²

Akşener bu sözleri ile "ideolojisizlik" ve "tabansızlık" eksenli siyasi anlayışın bir parti için telafi edilemez sonuçlar ortaya çıkarabileceğini ifade etmektedir. Fakat yeni partinin kuruluş sürecinde söylemini tam da eleştirdiği bu çizgi üzerine oturtması Akşener ve partisinin en temel çelişmesini ortaya koymaktadır. Bu paradoks mevcut siyasi problemlere bir çözüm getirmenin ötesinde ve iradi bir tavır sergilemekten uzak bir siyasi anlayışa yol açmaktadır. Bu sebeple Akşener'in basında kendisine politika yapımı konusunda sorulan sorulara net bir cevap vermekten kaçındığı, sürekli sorunları dile getiren fakat bunların çözümü için herhangi bir politika önerisi geliştirmekten kaçınan bir profil sergilediği görülmektedir. Akşener ekonomi, bölgesel eşitsizlikler, güvenlik, dış politika gibi alanlarda iktidar eleştirisi odaklı bir söylem geliştirirken sorunlu gördüğü alanlara dair hiçbir çözüm önerisi ortaya koymamaktadır.

Akşener'in siyasi geçmişinden yola çıkarak

siyasi sorumlulukla hareket edip edemeyeceğine dair bazı eleştiriler bulunmaktadır. Esasen Akşener'in kendi bakanlık dönemini değerlendirirken söylediği sözleri de geçmişte bu hususta yaşadığı problemleri ortaya koymaktadır:

Bakan koltuğuna oturduğumdan itibaren anladım ki... Ben bakan olarak tepede yanan ampul gibiydim. Birisi düğmeyi çevirdiğinde ışık sönüyordu. Düğmeyi kim çevirdi, nasıl çevirdi, sonra nasıl tekrar düğmeyi çevirip lambayı yaktı, lamba anlayamaz.⁷³

Akşener ideolojisiz ve tabansız siyasi anlayışın bir parti için telafi edilemez sonuçlar ortaya çıkarabileceğini ifade etmektedir.

Akşener'in siyasi iddiasına rağmen siyasi hayatı boyunca sürdürdüğü agresif tavrın yeni partinin kuruluşu ve sonrasında da partinin politikalarına yön vereceği anlaşılmaktadır. Bu tutumun iddia edilen aksine farklı siyasi gruplara mensup geniş bir seçmen kitlesini kendi bünyesinde mobilize etme ihtimali zor görünmektedir. Üstelik parti içerisindeki isimlerin de partinin kuruluş süreci ve sonrasında ciddi bir iç kavgaya girebilme ihtimalinin de olduğunu söylemek gerekmektedir. Akşener'in DYP, Yenilikçiler ve MHP'den kopuş gerekçeleri ve bu süreçlerde yaşananlara bakıldığında bu kavganın ciddi boyutlara ulaşabileceği ihtimali de göz ardı edilmemelidir. Akşener'in siyasi hayatta liderden çok "liderleri parti içi ittifaklarla devirmeye çalışan" bir isim olarak görünürlük kazanması⁷⁴ da seçmenin onun liderliği etrafında konsolide edilmesi ihtimalini güçleştirmektedir.

72. Güneri Cıvaoglu, "Ampul Bakan", *Milliyet*, 31 Ocak 2007.

73. Ersin Çelik, "Meral Akşener ve Yolda Bıraktığı Liderler", *Yeni Şafak*, 27 Nisan 2016.

74. "Akşener: Çiller Yalancı, Güvenilmez", *Milliyet*, 28 Temmuz 1999.

SONUÇ

25 Ekim 2017 tarihinde kurulan İYİ Parti Türkiye’de siyaset yapan 87. parti oldu. Türkiye siyasetinde bölünerek ortaya çıkan partilerin sistemdeki etkisini anlayabilmek için yeni kurulan partinin konumu ve gelecekteki muhtemel pozisyonunun dikkatle değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda 2015 sonlarında MHP içerisinde başlayan muhalif hareketin parti içi mücadelede başarısız olması neticesinde kurulan İYİ Parti’nin oluşum sürecini inceledik.

Siyaset bilimi literatüründe bölünerek kurulan partilerin genellikle geniş tabanlı merkez partileri olarak şekillendirildiği, bu partilerin büyük bir bölümünde belirli bir ideolojinin baskın olmadığı, hem yönetim hem de seçmenler nezdinde geniş bir tabana hitap edildiği ve liderlik kadrosunun –özellikle de parti liderinin– politika belirlemede asli unsuru oluşturduğu görülmektedir. Bu özellikler partiler açısından bağlama göre avantaj ortaya çıkarabileceği gibi dezavantaj da yaratabilmektedir. Partinin pragmatik bir söylemi benimsemesi ve duruma göre maksimum kazanç elde edebileceği bir siyaset oluşturabilme esnekliği partilerin oylarını artırmaları açısından avantajlı olmaktadır. Fakat genellikle kendilerine yeni bir kimlik oluşturamayan partilerin zaman içerisinde ana partinin söylemini devam ettirmek durumunda kalmaları başarısızlığa yol açmaktadır. Diğer örneklerde de görüldüğü gibi İYİ Parti MHP’den bölünerek kurulan bir parti olarak değil yeni bir anlayışla hareket eden bir parti şeklinde yansıtılmaya çalışılmaktadır. Lakin İYİ Parti’nin MHP içerisinde bir fikir ayrılığından ziyade genel başkanlık kavgası sonucunda yaşanan bölünmeden ötürü kurulması milliyetçi çizginin partide ağırlık kazanacağına düşündürmektedir.

Nitekim partinin programı, logosu ve yönetim kadrosu MHP’deki milliyetçi söylemin yeni partide belirgin unsur olacağını göstermektedir. Parti programında da asıl amaçlardan biri-

sinin milliyetçiliği kültürel ve ekonomik alanlara taşımak olduğunun belirtilmesi bu varsayımı güçlendirmektedir. Akşener’in açılış konuşmasında milliyetçilik vurgusunun çok fazla yapılması, üst yönetimin tamamına yakınının siyasi arenada kendilerini milliyetçi olarak tanımlayan isimlerden oluşması gibi sebepler de İYİ Parti’nin farklı siyasi parti seçmenlerinden çok MHP tabanına hitap edecek bir oluşum olduğunu göstermektedir.

Bu noktada ilerleyen süreçte yeni partinin merkez partisi olma ile milliyetçi çizgi arasında kesin bir tercih yapmak durumunda kalabileceği ve bunun parti içerisinde yeni bölünmelere yol açabileceği de göz önüne alınmalıdır. Türkiye siyasi tarihinde de çok defa örnekleri görüldüğü gibi belirgin bir ideolojiye sahip olmayan partiler zaman içerisinde farklı fraksiyonlara ayrılabilir. İYİ Parti’nin bazı temel konularda ikilemlere sahip olması bu ihtimali güçlendirmektedir. Örneğin parti dış politikada hem Avrupa odaklı siyaseti hem de Avrasya eksenini aynı anda savunmaktadır. Bir taraftan küresel ve Batı ile uyum içerisinde bir politik anlayışa sahip olunacağı vurgulanırken diğer yandan milli bir politik anlayışla hareket edileceği belirtilmektedir. İlerleyen süreçte olaylar karşısında bir tavır sergilenmesi gerektiğinde hangi çizginin öne çıkacağı ve seçilen çizginin parti içerisinde bir çatışma yaratıp yaratmayacağı görülecektir.

Gerek seçimlere katılım oranları gerekse de seçmenlerin belirli partilerde konsolide olduğu gerçeği göz önüne alındığında İYİ Parti’nin bir seçmen kitlesi oluşturmada dezavantajlı konumu görülmektedir. Özellikle son dört genel seçimde partilerin aldıkları oy oranlarının belirli bir aralıkta sabitlenmesi yeni partilerin kitleselleşme ihtimallerini çok azaltmaktadır. İYİ Parti bir merkez partisi olma iddiasıyla ortaya çıkmış olsa da merkez partilerin oy geçişkenliğinin yüksek olduğu durumlarda bile seçmen konsolidasyonunda gösterdiği başarısızlık unutulmamalıdır. Bu durum da partide zaman içerisinde milliyetçi

söylemin ağırlığının belirginleşeceği ihtimalini artıran bir diğer faktördür.

Analizde de ifade edildiği gibi merkez partisi olma iddiasında bulunan partilerde liderlik kültürü genellikle partinin önüne geçmektedir. Bu sebeple merkez partilerinin bir kadro partisinden ziyade lider odaklı siyaset yürüttükleri görülmektedir. Bu bağlamda Akşener'in 1990'lı yıllardan

itibaren kamuoyunda tüm çevrelerce eleştirilen söylem ve iş yapış tarzına sahip olması bir lider adayı ve bütünleştirici bir kişi olduğu konusunda kamuoyunu ikna etmede sıkıntı yaratabilecektir. "Türkiye'nin karanlık yılları" olarak kabul edilen 90'lı yıllarla özdeşleşen bir isim olan Akşener'in yeni bir imaj oluşturmada başarı elde edemeyeceği zaman içerisinde ortaya çıkacaktır.

Bu analizde Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) içerisindeki muhalif grubun öncülüğü ve Meral Akşener liderliğinde ortaya çıkan İYİ Parti'nin kuruluş süreci değerlendirilmektedir. Analizin giriş bölümünde Türkiye siyasi tarihinde ana akım partilerden bölünerek kurulan siyasi partiler ve bu partilerin kurulmasına etki eden faktörler ele alınacak, bu kapsamda İYİ Parti'nin konumu- na değinilecektir. Partinin Genel Başkanı Meral Akşener'in siyasi hayatının merkezde olduğu ilk bölümde Doğru Yol Partisi'nden (DYP) Yenilikçiler hareketine, oradan MHP'ye ve yeni partiye uzanan süreç incelenecektir. Bu değerlendirme İYİ Parti'nin liderlik kadrosunun siyasi anlayışını analiz etmek açısından önem taşımaktadır. Analizin ikinci bölümünde MHP içerisindeki muhalefetin ortaya çıkışı ve yeni partinin kuruluş süreci ele alınacaktır. Çalışmanın üçüncü bölümünde ise partinin gelecek projeksiyonuna odaklanılacak, bu kapsamda partinin kısa ve uzun vadede Türk siyasi hayatına muhtemel etkilerine yoğunlaşılacaktır. Bu değerlendirmenin 2019 seçimlerine giden süreçte İYİ Parti'nin siyasetteki muhtemel etkisinin anlaşılması ve bu doğrultuda yapılan tartışmalara katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

ANKARA • İSTANBUL • WASHINGTON D.C. • KAHİRE

www.setav.org